

Số: 05/2025/QĐST-VDS

Đồng Tháp, ngày 17 tháng 11 năm 2025

**QUYẾT ĐỊNH
SƠ THẨM GIẢI QUYẾT VIỆC DÂN SỰ**

V/v yêu cầu tuyên bố một người mất năng lực hành vi dân sự

TÒA ÁN NHÂN DÂN KHU VỰC 12 - ĐỒNG THÁP

Thành phần giải quyết việc dân sự gồm có:

Thẩm phán - Chủ tọa phiên họp: Ông Trương Huỳnh Anh.

Thư ký phiên họp: Bà Nguyễn Thị Tuyết Vân.

Đại diện Viện kiểm sát nhân dân Khu vực 12 – Đồng Tháp tham gia phiên họp: Bà Trương Ngọc Oanh - Kiểm sát viên.

Ngày 17 tháng 11 năm 2025 tại trụ sở Tòa án nhân dân Khu vực 12 – Đồng Tháp, mở phiên họp sơ thẩm công khai giải quyết việc dân sự thụ lý số: 07/2025/TLST-VDS ngày 21 tháng 10 năm 2025 về việc “Tuyên bố một người mất năng lực hành vi dân sự” theo Quyết định mở phiên họp sơ thẩm giải quyết việc dân sự số: 04/2025/QĐST-VDS ngày 04 tháng 11 năm 2025, gồm những người tham gia tố tụng sau đây:

- *Người yêu cầu giải quyết việc dân sự:* Bà Trương Thị N, sinh ngày 01/01/1954. Địa chỉ: Khóm A, phường A, tỉnh Đồng Tháp (Khóm A, phường A, thành phố H, tỉnh Đồng Tháp cũ).

- *Người có quyền lợi, nghĩa vụ liên quan:*

1. Bà Trương Thị Á, sinh ngày 01/01/1950. Địa chỉ: Khóm A, phường A, tỉnh Đồng Tháp (Khóm A, phường A, thành phố H, tỉnh Đồng Tháp cũ) (người bị yêu cầu);

2. Bà Trương Thị Đ, sinh ngày 01/01/1944 (chị bà N và bà Á). Địa chỉ: ấp D, xã Đ, tỉnh Tây Ninh (ấp D, xã M, huyện Đ, tỉnh Long An cũ);

3. Bà Trương Thị B, sinh ngày 01/02/1952 (chị bà N và bà Á). Địa chỉ: khóm A, phường A, tỉnh Đồng Tháp (Khóm A, phường A, thành phố H, tỉnh Đồng Tháp cũ);

4. Anh Lê Nguyễn Hiếu K, sinh ngày 08/02/2004 (cháu nội bà Á). Địa chỉ: khóm B, phường H, tỉnh Đồng Tháp (ấp B, xã B, thành phố H, tỉnh Đồng Tháp cũ);

5. Anh Lê Phước S, sinh ngày 25/3/2007 (cháu nội bà Á). Địa chỉ: khóm B, phường H, tỉnh Đồng Tháp (ấp B, xã B, thành phố H, tỉnh Đồng Tháp cũ);

NỘI DUNG VIỆC DÂN SỰ:

- Theo đơn yêu cầu giải quyết việc dân sự và trong quá trình giải quyết việc dân sự bà Trương Thị N trình bày: Bà Trương Thị Á là chị ruột bà, cha mẹ bà đã chết, chồng và con của bà Á đã chết. Hiện bà Á bị bệnh lý tâm thần, không biết gì, cần người chăm sóc nuôi dưỡng. Bà hiện là người đang trực tiếp chăm sóc nuôi dưỡng bà Á. Nay gia đình muốn thực hiện các thủ tục giấy tờ liên quan đến QSD đất nhưng không thực hiện được do bà Á bị bệnh lý tâm thần. Nay bà yêu cầu Tòa án tuyên bố bà Trương Thị Á là người có người mất năng lực hành vi dân sự và cử bà là người giám hộ để thực hiện các thủ tục giấy tờ và bảo đảm quyền, lợi ích hợp pháp cho bà Trương Thị Ánh . Ngoài ra bà không khai hay trình bày, yêu cầu gì thêm.

- Người có quyền lợi, nghĩa vụ liên quan cụ bà Trương Thị Đ, bà Trương Thị B, anh Lê Nguyễn Hiếu K và anh Lê Phước S trình bày: Thống nhất với yêu cầu và trình bày của bà Trương Thị N, không trình bày hay yêu cầu gì thêm.

- Ý kiến phát biểu của đại diện Viện kiểm sát nhân dân Khu vực 12 – Đồng Tháp:

Về tố tụng: Trong quá trình giải quyết việc dân sự, cũng như tại phiên họp xét việc dân sự sơ thẩm Thẩm phán, Thư ký và những người tham gia tố tụng đã thực hiện đúng các quy định của pháp luật.

Về nội dung giải quyết việc dân sự: Đề nghị Tòa án xem xét giải quyết chấp nhận yêu cầu của bà Trương Thị N, tuyên bố bà Trương Thị Á, sinh ngày 01/01/1950. Địa chỉ: Khóm A, phường A, tỉnh Đồng Tháp (Khóm A, phường A, thành phố H, tỉnh Đồng Tháp cũ) là người mất năng lực hành vi dân sự. Chỉ định bà Trương Thị N là em ruột của bà Trương Thị Á làm người giám hộ. Bà Trương Thị N thực hiện các quyền và nghĩa vụ của người giám hộ theo quy định Bộ luật dân sự năm 2015.

NHẬN ĐỊNH CỦA TÒA ÁN:

Sau khi nghiên cứu các tài liệu, chứng cứ có trong hồ sơ việc dân sự được thẩm tra tại phiên họp, ý kiến của các đương sự và đại diện Viện kiểm sát tại phiên họp, Tòa án nhân dân Khu vực 12 - Đồng Tháp nhận định:

[1] Về thủ tục tố tụng:

Về quan hệ pháp luật và thẩm quyền giải quyết: Xét yêu cầu giải quyết việc dân sự, lời trình bày của đương sự và các tài liệu, chứng cứ trong hồ sơ việc dân sự xác định quan hệ pháp luật việc dân sự là “Tuyên bố một người mất năng lực hành vi dân sự”; Người bị yêu cầu là bà Trương Thị Á, sinh ngày 01/01/1950. Địa chỉ: Khóm A, phường A, tỉnh Đồng Tháp (Khóm A, phường A, thành phố H, tỉnh Đồng Tháp cũ) nên việc dân sự thuộc thẩm quyền giải quyết của Tòa án nhân dân Khu vực 12 - Đồng Tháp là phù hợp với quy định của pháp luật tại khoản 1 Điều 27, khoản 2 Điều 35 và khoản 2 Điều 39 của Bộ luật Tố tụng dân sự.

Về sự vắng mặt của đương sự: Tại phiên họp các đương sự vắng mặt, nhưng đã có đơn đề nghị Tòa án giải quyết vắng mặt, nên Tòa án tiến hành phiên họp vắng mặt là phù hợp quy định khoản 2 Điều 367 Bộ luật Tố tụng dân sự.

[2] Về nội dung yêu cầu việc dân sự:

Xét yêu cầu giải quyết việc dân sự của bà Trương Thị N về việc yêu cầu Tòa án tuyên bố bà Trương Thị Á là người mất năng lực hành vi dân sự. Tòa án xét thấy, theo Kết luận số 372/2025/KLGĐ ngày 21/8/2025 của Trung tâm P, thuộc Bộ Y về việc kết luận giám định pháp y tâm thần theo yêu cầu đối với bà Trương Thị Ánh N1 sau:

“a) Kết luận theo tiêu chuẩn y học:

Căn cứ Tiêu chuẩn chẩn đoán của Tổ chức Y tế Thế giới về các rối loạn tâm thần và hành vi hiện hành (ICD-10); Căn cứ Thông tư số 23/2019/TT-BYT ngày 28/8/2019 của Bộ trưởng Bộ Y ban hành quy trình giám định pháp y tâm thần và biểu mẫu sử dụng trong giám định pháp y tâm thần, các Giám định viên tham gia giám định xác định đối tượng giám định:

- Họ và tên: TRƯƠNG THỊ ÁNH.

- Hiện tại: Đương sự có bệnh lý tâm thần: Mất trí Alzheimer (F 00 - ICD10), mức độ trung bình.

b) Kết luận về khả năng nhận thức, điều khiển hành vi:

Căn cứ Bộ luật dân sự năm 2015; Căn cứ vào khả năng nhận thức và điều khiển hành vi của đối tượng giám định tại thời điểm giám định, các Giám định viên

tham gia giám định thảo luận và xác định đối tượng giám định có tình trạng nhận thức, điều khiển hành vi sau đây:

Hiện tại: Đang sự mất khả năng nhận thức và khả năng điều khiển hành vi, do mất trí mức độ trung bình.

Kết luận của Trung tâm P, thuộc Bộ Y nêu trên cũng phù hợp với lời trình bày của các đương sự đối với tình trạng sức khỏe và tinh thần của bà Trương Thị Á hiện nay.

Điều 22 Bộ luật dân sự năm 2015 quy định: Mất năng lực hành vi dân sự

“1. Khi một người do bị bệnh tâm thần hoặc mắc bệnh khác mà không thể nhận thức, làm chủ được hành vi thì theo yêu cầu của người có quyền, lợi ích liên quan hoặc của cơ quan, tổ chức hữu quan, Tòa án ra quyết định tuyên bố người này là người mất năng lực hành vi dân sự trên cơ sở kết luận giám định pháp y tâm thần.

Khi không còn căn cứ tuyên bố một người mất năng lực hành vi dân sự thì theo yêu cầu của chính người đó hoặc của người có quyền, lợi ích liên quan hoặc của cơ quan, tổ chức hữu quan, Tòa án ra quyết định hủy bỏ quyết định tuyên bố mất năng lực hành vi dân sự.

2. Giao dịch dân sự của người mất năng lực hành vi dân sự phải do người đại diện theo pháp luật xác lập, thực hiện.”

Từ những phân tích trên, Tòa án xét thấy có đủ cơ sở để tuyên bố bà Trương Thị Á là người mất năng lực hành vi dân sự, nên yêu cầu của bà Trương Thị N đối với yêu cầu này là có căn cứ để chấp nhận.

[3] Về chỉ định người giám hộ, xác định quyền, nghĩa vụ của người giám hộ: Các đương sự thống nhất cử bà Trương Thị N là người giám hộ cho bà Trương Thị Ánh . Tòa án nhận thấy, tại khoản 2 và 3 Điều 53 Bộ luật dân sự năm 2015 quy định:

“2. Trường hợp cha và mẹ đều mất năng lực hành vi dân sự hoặc một người mất năng lực hành vi dân sự, còn người kia không có đủ điều kiện làm người giám hộ thì người con cả là người giám hộ; nếu người con cả không có đủ điều kiện làm người giám hộ thì người con tiếp theo có đủ điều kiện làm người giám hộ là người giám hộ.

3. Trường hợp người thành niên mất năng lực hành vi dân sự chưa có vợ, chồng, con hoặc có mà vợ, chồng, con đều không có đủ điều kiện làm người giám hộ thì cha, mẹ là người giám hộ.”

Tòa án xét thấy, theo quy định của pháp luật nêu trên thì bà Trương Thị Đ là người giám hộ cho bà Trương Thị Á (là chị cả). Tuy nhiên bà Trương Thị Đ từ chối và các đương sự còn lại là chị, em ruột và cháu của bà Á đều thống nhất chỉ định cho bà Trương Thị N (em ruột bà Á) là người giám hộ cho bà Á, nên Tòa án chỉ định bà N là người giám hộ cho bà Á là phù hợp. Bà N thực hiện các quyền và nghĩa vụ của người giám hộ theo quy định tại Điều 57 và Điều 58 Bộ luật dân sự năm 2015.

[4] Đối với ý kiến phát biểu của đại diện Viện kiểm sát là có cơ sở để chấp nhận như phân tích ở trên.

[5] Về lệ phí sơ thẩm giải quyết việc dân sự: Nghị quyết số: 326/2016/UBTVQH14 ngày 30 tháng 12 năm 2016 của Ủy ban Thường vụ Quốc Hội quy định về mức thu, miễn, giảm, thu, nộp, quản lý và sử dụng án phí và lệ phí Tòa án thì bà Trương Thị N là người cao tuổi nên được miễn nộp.

QUYẾT ĐỊNH:

- Căn cứ khoản 1 Điều 27, khoản 2 Điều 35, khoản 2 Điều 39, khoản 1 Điều 367, Điều 370, khoản 2 Điều 376, Điều 378, Điều 371 và Điều 372 của Bộ luật tố tụng dân sự;

- Căn cứ Điều 22, Điều 46, Điều 53, Điều 54, Điều 57 và Điều 58 của Bộ luật dân sự năm 2015;

- Căn cứ Nghị quyết số 326/2016/UBTVQH14 ngày 30 tháng 12 năm 2016 của Ủy ban Thường vụ Quốc Hội khóa XIV quy định về mức thu, miễn, giảm, thu, nộp, quản lý và sử dụng án phí và lệ phí Tòa án.

1. Chấp nhận yêu cầu của bà Trương Thị N.

Tuyên bố bà Trương Thị Á, sinh ngày 01/01/1950. Địa chỉ: Khóm A, phường A, tỉnh Đồng Tháp (Khóm A, phường A, thành phố H, tỉnh Đồng Tháp cũ) là người mất năng lực hành vi dân sự.

2. Chỉ định bà Trương Thị N, sinh ngày 01/01/1954. Địa chỉ: Khóm A, phường A, tỉnh Đồng Tháp (Khóm A, phường A, thành phố H, tỉnh Đồng Tháp cũ) (là em của bà Trương Thị Á) làm người giám hộ cho bà Trương Thị Ánh . Bà Trương Thị N thực hiện các quyền và nghĩa vụ của người giám hộ theo quy định tại Điều 57 và Điều 58 Bộ luật dân sự năm 2015.

3. Lệ phí sơ thẩm giải quyết việc dân sự: Bà Trương Thị N là người cao tuổi nên được miễn nộp tiền lệ phí sơ thẩm giải quyết việc dân sự.

4. Quyền kháng cáo, kháng nghị: Đương sự có quyền kháng cáo quyết định này trong thời hạn 10 ngày kể từ ngày nhận được quyết định hoặc kể từ ngày quyết định được thông báo, niêm yết. Viện kiểm sát nhân dân Khu vực 12 – Đồng Tháp có quyền kháng nghị quyết định này trong thời hạn 10 ngày, Viện kiểm sát nhân dân tỉnh Đồng Tháp có quyền kháng nghị trong thời hạn 15 ngày, kể từ ngày Tòa án ra quyết định.

Nơi nhận:

- Đương sự;
- VKSND Khu vực 12;
- Lưu: Hồ sơ việc dân sự.

THẨM PHÁN - CHỦ TỌA PHIÊN HỌP

Trương Huỳnh Anh